

СТ А Н О В И Щ Е

върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор“
по: област на висшето образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина,
професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност
“Патология на животните”

Автор на дисертационния труд: ас. Лазарин Великов Лазаров, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Вътрешни незаразни болести“ ВМФ – Тракийски университет, гр. Стара Загора.

Тема на дисертационния труд: “Клинико-експериментални проучвания при кучета с остър панкреатит”

Член на научното жури: доц. д-р Тони Атанасов Тодоров. Факултет по ветеринарна медицина, Лесотехнически университет, гр. София, област на висшето образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност “Патология на животните”, определен за член на научното жури със заповед №3161/18.11.2019 г. на Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

Актуалност на разглежданата проблематика

Острият панкреатит е заболяване, което представлява сериозен клиничен и диагностичен проблем в патологията на кучетата. Заболяването може да протече благоприятно в леката си едематозна форма, но тежките некротични панкреатити крият непосредствен риск за живота. От друга страна панкреатитът се характеризира с чести рецидиви и усложнения с дълготрайни и сериозни последици /екзокринна недостатъчност на жлезата, захарен диабет/. В този смисъл заболяването предизвиква нестихващ изследователски интерес в световен мащаб. Считаю, че в това отношение дисертантът много правилно, а бих казал и смело, е насочил творческата си енергия, още повече, че у нас до неотдавна панкреатитът не фигурираше като диагноза в амбулаторните дневници на ветеринарните лекари.

Структура на дисертационния труд

Дисертационния труд е написан на 164 страници и е структуриран съобразно общоприетите правила, както следва: увод – 2 стр., литературен обзор - 46 стр., цел и

задачи – 2 стр., материал и методи – 10 стр., резултати – 38 стр., обсъждане – 22 стр., изводи, приноси и препоръки – 4 стр. и литературен указател – 26 стр.

Литературна осведоменост

Литературният обзор разглежда последователно основните епидемиологични, патогенетични, клинични, клинично-лабораторни и диагностични аспекти на острия панкреатит при кучета. Що се касае до патогенезата и възможните усложнения, добро впечатление остава и ползването на източници от хуманната медицина. Сумарно, дисертантът се позовава на 293 научни публикации – 31 на кирилица, останалите на латиница. Съществена част от обсъжданите публикации са от последните 15 години, което е още един атестат за актуалността на темата. Разделът завършва със заключение, което убедително мотивира собствените изследвания.

Цел, задачи, материал и методи на изследване

Целта на дисертационния труд е формулирана ясно, кратко и точно. Акцентът е поставен върху провеждането на епидемиологични, клинично-лабораторни, образно-диагностични и патохистологични изследвания на спонтанен и експериментално възпроизведен остър панкреатит при кучета. Предвидените за изпълнение задачи безспорно предпоставят постигане на поставената цел.

Материалът, експерименталният дизайн и методите на изследване, с малки изключения, са подбрани правилно и описани изчерпателно. Отчитам факта, че работата с амбулаторни пациенти /спонтанен панкреатит/ е трудна и специфична от гледна точка на научно-изследователския подход и изисквания. Използвани са съвременни диагностични методи и апаратура, които позволяват постигане на максимално точни резултати. Диагностичният подход е комплексен, като обхваща богат набор от клинични, лабораторни, ехографски и морфологични изследвания, което гарантира повишаване квалификацията и уменията на докторанта – една от целите на дисертационния труд. С включването в биохимичния панел на острофазовите белтъци /С реактивен протеин и фибриноген/, авторът се опитал да разшири, допълнително да прецизира и прогнозира клиничната оценка на пациентите с остър панкреатит.

Получените резултати са представени коректно, в детайли, илюстрирани в 37 фигури с отлично качество и 12 таблици. Данните от собствените изследвания са обработени със съвременни статистически методи и софтуеър, позволяващи правилната им интерпретация. Обсъждането на резултатите е направено обстоятелствено, с необходимата компетентност и дълбочина, като разкрива солиден практически опит и теоретична подготовка.

Изводи, приноси и препоръки

Въз основа на собствените изследвания са формулирани 10 извода, 4 оригинални и 4 потвърдителни приноса и 11 препоръки за практикуващите ветеринарни лекари.

Публикации по дисертационния труд

Част от резултатите от дисертационния труд са намерили място в 3 научни публикации в научно издание от чужбина. Прави впечатление, че и трите статии са посветени основно върху някои биохимични маркери на експериментално възпроизведен остър панкреатит при кучета.

Препоръки и критични бележки

Във връзка с обсъждания материал бих предложил следните препоръки и бележки.

1. В глава „Диагностика“ на литературния преглед се разглеждат единствено клиничните прояви /неспецифични/ и ехографската находка, докато ензимодиагностиката отсъства /обсъжда се в предходната глава/. Макар и достъпна, ехографията е до голяма степен субективен метод, който зависи, както от състоянието и съдействието на пациента /болката и метеоризма могат да бъдат лимитиращ фактор/, така и от квалификацията и опита на изследващия. В този смисъл лабораторната диагностика и в частност ензимодиагностиката остава най-обективния критерий и би следвало да намери място в именно в този раздел.
2. Използваната „ординална рангова скала“ за оценка тежестта на клиничните прояви има нужда от детайлизиране на критериите, по които твърде общи симптоми като анорексия, летаргия, диария, болка и други се степенуват по сила. В противен случай оценката изглежда по-скоро субективна, допуска неточност и не подлежи на статистическа обработка и анализ.
3. Предвид факта, че клиничните прояви при кучета с остър панкреатит са неспецифични и практически лишени от диагностична стойност, считам че отделеното им в дисертацията внимание, анализ и интерпретация е прекомерно. Вместо това би било полезно да се посочат данни за теллото и телесното състояние (Body condition scoring) на пациентите с оглед оценка на храненето и затлъстяването като съществен предразполагащ фактор.
4. В контекста на предходното би било уместно в биохимичния панел да се включат данни за липидния статус на кучетата със спонтанен панкреатит, предвид участието на хиперлипидемията в патогенезата на заболяването.

5. Мястото и ролята на панкреатичната липаза в диагностиката на острия панкреатит изглежда необичайно подценена. В прегледа на литературата е отделено по-малко от страница, а в собствените изследвания, респ. в обсъждането дори отсъства. Това изглежда нелогично предвид факта, че специфичната кучешка панкреатична липаза /сPL/ днес е предпочитания биохимичен маркер от диагностична гледна точка, като на пазара от доста години се предлагат и бързи диагностични тестове.
6. Приносите би следвало да се представят в контекста на установените резултати, за да добият реален смисъл. Извършените, макар и за първи път в България изследвания, като действие, сами по себе си не гарантират научен принос.

Допускам, че част от посочените слабости се дължат на технически, финансови и/или организационни затруднения. При прегледа на представените документи прави впечатление, че работата по дисертацията е стартирала преди повече от 15 години, което също предполага вземането на някои компромисни решения.

Заклучение

Въпреки отбелязаните пропуски и отчитайки сложността на изследвания проблем, по който в света работят многочислени колективи от учени в отлично оборудвани изследователски центрове и ветеринарни клиники считам, че представеният дисертационен труд несъмнено разполага с необходимия научно-методичен и клинично-приложен потенциал. Извършена е сериозна по обем научно-изследователска работа, в която личи личния почерк на докторанта, поради което крайната ми оценка е положителна и предлагам на уважимите членове на Научното жури да подкрепят присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на д-р Лазарин Великов Лазаров.

08.01.2020 г.

гр. София

доц. д-р Тони Тодоров

